

UPPSALA
UNIVERSITET

Verksamhetsplan för Forum för samverkan 2017

***Beslutad av styrelsen för Forum för samverkan
2017-01-31***

I. Mål och Riktlinjer

1. Övergripande mål

Syftet med Forum för samverkan (FoSam) är att fungera som en stödorganisation för Uppsala universitet/Fakulteten för utbildningsvetenskaper och utbildningshuvudmän/-aktörer när det gäller:

initiering, strategisk samordning och genomförande av projekt rörande *forskning, professionsutveckling* och *verksamhetsutveckling*.

Detta innebär att FoSam fungerar som en plattform för samverkan mellan universitetet och kommuner/förskola/skola.

Övergripande mål är att samverkan runt forskning och högre utbildning ska bidra såväl till verksamhetsutveckling som till professionsutveckling inom området skola och förskola. Samtidigt ska praktikens frågeställningar och erfarenheter bidra till ökad kvalitet och relevans i forskning och högre utbildning.

FoSam är både en formaliserad mötesplats mellan universitetet och huvudmän/medlemskommuner och en enhet vid fakulteten för utbildningsvetenskaper. I den senare egenskapen har FoSam fakultetens uppdrag att sprida kunskap om pågående samverkan samt bidra till att utveckla fakultetsövergripande former för samverkan med det omgivande samhället.

En viktig uppgift för FoSam är att utveckla, pröva och utvärdera olika arbetssätt, mötesarenor och samverkansformer mellan universitetet och medlemskommunerna samt andra aktörer. Samverkansprojekt inom FoSam ska karaktäriseras av långsiktighet, tillit, experimentlusta, kollegialt lärande och ömsesidig nytta för involverade parter.

2. Organisation och verksamhet

FoSam finansieras gemensamt av Uppsala universitet genom Fakulteten för Utbildningsvetenskaper och medlemskommunerna. Fakulteten står för 50 % av

finansieringen och medverkande kommuner står för resterande 50 %. Kommunerna bidrar med 2 kr per kommuninnevånare och år. De kommuner som ingår i FoSam är:

- Enköpings Kommun
- Heby Kommun
- Håbo Kommun
- Knivsta Kommun
- Sigtuna Kommun
- Tierps Kommun
- Uppsala Kommun
- Östhammars Kommun

Fakultetsnämnden är ytterst ansvarig för FoSam:s verksamhet. I det konkreta arbetet styrs verksamheten genom en styrelse. Den består av representanter för Uppsala universitet och medlemskommunerna. FoSam leds av samordnaren som för en kontinuerlig dialog med såväl olika delar av universitetet som med kommunerna om behovsbild i förskola/skola och hur samverkansarbete kan bedrivas.

För samverkan inom prioriterade områden driver FoSam nätverk och projekt enligt följande:

Regionala utvecklingsgrupper (RUG)

De centrala samverkansarenorna i FoSam är de regionala utvecklingsgrupperna. Dessa grupper ska initiera och/eller driva konkreta samverkansprojekt, primärt med utgångspunkt i samverkan runt forskning och med beaktande av behovsbild och verksamhet i förskolor/skolor.

RUG finns för närvarande inom fyra prioriterade områden:

- Förskola
- Språk (svenska), läs och skriv
- Matematik
- Teknik och naturvetenskap

Forskningscirklar

Forskningscirkeln är ett verktyg för ömsesidigt kunskapsutbyte på en praktisk nivå där universitetets forskning möter förskolans/skolans beprövade erfarenhet. En cirkel kan bestå av ca 8 deltagare t.ex. lärare eller skolledare som själva formulerar ett problem och beforskar detta tillsammans med en forskare från universitetet som handledare/processledare.

En cirkel genomförs under exempelvis 1,5 års tid med en träff var fjärde vecka, där emellan avsätter deltagare 2 timmar per vecka för litteraturläsning, kollegiala diskussioner, en mindre forskningsuppgift etc.

Insatsområde Nyanlända

Inom insatsområdet Nyanlända initierar och driver FoSam projekt och processer där Uppsala universitet i samverkan med aktörer i det omgivande samhället, särskilt kommuner/skolhuvudmän, kan stödja och stärka arbetet med att möta nyanlända barn och ungdomar i förskole- och skolverksamhet.

Samverkanscheckar

Samverkanscheckar är en ny insatsform där FoSam:s medlemskommuner under 2017-19 kan söka medel för samverkansprojekt. Syftet är att skapa eller fördjupa samverkan mellan Uppsala universitet och FoSam:s medlemskommuner. Checkarna används till ett eller flera projekt. Projekten utgår från respektive huvudmans behov, önskemål och tidsplaner. Projekten ska vara ömsesidigt berikande för parterna: de ska för kommunerna/huvudmännen bidra till verksamhets- och professionsutveckling inom området förskola/skola och för universitetet till ökad kvalitet och relevans i forskning och utbildning.

AIMday Livslångt Lärande

AIMday är en arena för kunskapsutbyte som sätter fokus på frågor som rör utbildning och lärande och som har formulerats av aktörer i offentlig, privat eller ideell sektor t.ex. skolhuvudmän, myndigheter, organisationer och företag. Frågorna belyses från olika vetenskapliga perspektiv syftande till att fördjupa frågan och utgöra en språngbräda för eventuell fortsatt samverkan mellan frågeställare och forskare vid universitetet.

AIMday Livslångt Lärande arrangerades i mars 2016. Nästa AIMday planeras till 2019-20.

Lärarcafé

Lärarcafé är en mötesplats där yrkesverksamma lärare träffar lärarstudenter från de olika lärarprogrammen. Härmed skapas möjligheter för breddade nätverk, erfarenhetsutbyte och ömsesidig påverkan.

II. Verksamhetsplan för 2017

3. Samverkan runt forskning

3.1 Regionala utvecklingsgrupper (RUG)

De regionala utvecklingsgrupperna har regelbundna möten 2-3 gånger per termin. Under 2017 genomförs också följande insatser som är specifika för respektive grupp:

RUG Förskola

- Undersöker förutsättningarna för att starta en forskningscirkel utifrån förskolans frågeställningar. Givet att angelägna behov inom förskolan kan matchas mot forskarkompetens vid universitetet startas en forskningscirkel under Ht 2017

RUG Språk, läs och skriv

- Genomför en forskningscirkel på temat "Nyanländas lärande: språkutvecklande arbetssätt" med deltagare från FoSam:s åtta samverkanskommuner samt därtill kopplade insatser för spridning av resultat Ht 2017
- Genomför träffar med deltagare som har en central ställning som språkutvecklare i den egna kommunen för att lyfta frågor om implementeringsarbete m.m.

RUG Matematik

- Undersöker förutsättningarna för att starta en forskningscirkel inom matematikdidaktik. Givet att angelägna behov inom förskolan/skolan kan matchas mot forskarkompetens vid universitetet startas en forskningscirkel under Ht 2017

- Genomför utöver ordinarie möten även en träff runt läromedelsanalys

RUG Teknik och naturvetenskap

- Genomför försöksverksamhet med en projektfond där verksamma lärare i FoSam:s samverkanskommuner tillsammans med forskare vid Uppsala universitet har beviljats medel för klassrumsnära utvecklingsprojekt inom teknik och naturvetenskap. Efter att projekten avslutats i juni 2017 genomförs utvärdering och aktiviteter för resultatspridning
- Genomför försöksverksamhet benämnd Lärarpar, där ämnesexperter, IT-studenter vid universitetet, går in och berikar pedagogens/lärarens arbete i klassrummet i ämnet programmering. Efter att projektet avslutats Vt 2017 genomförs utvärdering
- Anordnar ca en gång per termin en större nätverksträff som riktar sig till en bredare grupp lärare inom teknik och NO-ämnena

De regionala utvecklingsgrupperna kommer också att engageras i arbetet med att utveckla nya kanaler för spridning av information och resultat av samverkansprojekt genom förstelärarnätverk och andra strukturer i kommunerna.

3.2 Forskningscirklar

Tre forskningscirklar som startats 2015/16 kommer under 2017 att slutföras och resultat spridas till berörda i samtliga FoSam-kommuner. Dessa tre cirklar är:

- Nyanländas lärande: språkutvecklande arbetssätt; forskningscirkeln genomförs inom regionala utvecklingsgruppen för Språk, läs och skriv
- Ledning och styrning för ökad måluppfyllelse i skola; forskningscirkeln genomförs tillsammans med Rektorsutbildningen och Knivsta Kommun

- Ledning och styrning för ökad måluppfyllelse i förskola; forskningscirkeln genomförs tillsammans med Rektorsutbildningen, Knivsta kommun och Uppsala kommun

Två nya forskningscirklar som är ett resultat av AIMday Livslångt Lärande startas i början av 2017:

- Vad är och hur syns god inkluderande lärmiljö; genomförs tillsammans med Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier och Sigtuna kommun 2017-18
- Implementering av utbildning för hållbar utveckling i Uppsalas gymnasieskolor; genomförs tillsammans med Swedesd och Uppsala kommun 2017-18

Om medel under 2017 beviljas för skapandet av en fakultetsgemensam forskningsnod om forskningscirkelns teori och metod kommer en verksamhet/ett nätverk att byggas upp för erfarenhetsutbyte mellan forskningscirkelledare och för ökad förståelse för cirkeln som samverkansyta. Denna forskningsnod ska bl.a. utveckla kunskap kring forskningscirkeln och andra närstående forskningsansatser som inkluderar samverkan mellan praktiker och forskare.

Noden ska initiera och utveckla forskningsidéer samt formulera forskningsfrågor som kan ligga till grund för ansökningar om externa medel. Bland aktiviteterna märks seminarier, workshops, webbplats etc. Noden är ett samarbete mellan FoSam, Rektorsutbildningen, Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier, Swedesd m.fl.

3.3 Insatsområde Nyanlända

Inom insatsområdet Nyanlända driver FoSam under 2017 två projekt:

Regionalt nätverk för samordnare

På Skolverkets uppdrag driver FoSam ett regionalt nätverk för de av kommunerna utsedda samordnarna för kompetensutvecklingsinsatser för personal som arbetar med nyanlända. Samordnare och representanter för universitetet ses

vid nätverksträffar tre gånger per termin. Syftet är ge möjlighet till erfarenhetsutbyte och samarbeten mellan kommunerna i arbetet med att ta fram nulägesbeskrivningar och kompetensutvecklingsplaner. Vidare ska träffarna ge möjlighet att utveckla samverkan med Uppsala universitet vad gäller utvecklingsinsatser.

Forskningscirkeln Nyanländas lärande

Forskningscirkeln Nyanländas lärande: språkutvecklande arbetssätt är ett samverkansprojekt mellan universitetet och FoSam:s åtta medlemskommuner.

3.4 Samverkanscheckar

Insatsformen samverkanscheckar innebär att FoSam:s medlemskommuner kan söka medel för ömsesidigt berikande samverkansprojekt tillsammans med Uppsala universitet under 2017-19. Processen under 2017 ser ut som följer:

- Februari-april 2017: samordnaren vid FoSam besöker kommunerna för genomförande av workshops. I samråd med FoSam formuleras ansökan där samordnaren kan identifiera synergier mellan projektidéer i olika kommuner (där flera kommuner kan samarbeta i ett projekt) och kan se kopplingar till tillgängliga resurser vid universitetet
- Mars-december 2017: öppet för kommunerna att lämna in ansökan till FoSam (ansökan bör inkomma ca 6 mån före planerad projektstart), löpande beredning och besked om projektstart från FoSam:s styrelse
- Augusti 2017 till juni 2019: period för genomförande av projekt och aktiviteter för resultatspridning genom FoSam

3.5 Försöksverksamhet ULF-avtal

FoSam bistår fakulteten i arbetet med ett universitetsövergripande samarbete för utformning och organisation av en eventuell kommande försöksverksamhet i enlighet med forskningspropositionen *Kunskap i samverkan*,

(Prop. 2016/17:50). Syftet är att pröva och utveckla modeller som kan stärka den praktiska forskningen och som kan lägga grunden till robusta strukturer för samverkan mellan dem som är verksamma inom skolväsendet och universitetet.

Ett ULF-avtal skulle bl.a. kunna möjliggöra för lektorer att ha forskning i sin tjänst hos huvudmannen, att skapa delade tjänster för lektorer hos huvudman och lärosäte samt öka möjligheterna för lärarstudenter att delta i forskningsprojekt hos huvudmannen. Dessa initiativ skulle stärka den vetenskapliga grunden och beprövade erfarenheten genom en ny infrastruktur för forskning och utveckling.

En motvarande verksamhet finns med det s.k. ALF-avtalet inom hälso- och sjukvården. Försöksverksamheten innebär att modeller för samverkan om praktiska forskning mellan skolhuvudmän och lärosätet ska prövas och utvecklas. Avsikten är att försöksverksamheten ska pågå i fem år, 2017–2021.

3.6 Långsiktig utveckling av samverkan vid fakulteten

För att stödja fakulteten och dess institution/enheter i att långsiktigt arbeta med samverkan genomför FoSam under 2017 på uppdrag av fakultetsnämnden en analys syftande till att se över behovet av nya mötesplatser för dialog mellan fakultetens enheter och externa aktörer. Det underlag som FoSam har att utgå ifrån är enheternas verksamhetsplaner varifrom fakulteten gett dessa i uppdrag att redovisa sitt arbete med samverkan med det omgivande samhället när det gäller forskningssamarbeten/uppdragsforskning och att lyfta fram eventuella behov av fakultets- och/eller universitetsövergripande samverkansprojekt samt finna möjliga finansieringssätt.

I uppdrag ingår också att utreda om FoSam behöver ändrade förutsättningar i sin organisation för att svara mot behovet av att utveckla nya mötesplatser som enheterna efterfrågar. Bland annat kan detta vara aktuellt för samverkan som ligger utanför området förskola och skola. En extern utredare engageras under 2017 för detta utredningsuppdrag.

4. Samverkan för professionsutveckling

4.1 Fler vägar in i läraryrket

FoSam bidrar på flera sätt till fakultetens arbete med Fler vägar till läraryrket som bl.a. inkluderar rekrytering till lärarprogrammen, professionsutveckling etc.

- Pilotprojektet Lärarpar (programmeringsämnet, se RUG Teknik och naturvetenskap) genomförs och utvärderas för att se om fortsatta insatser med denna samverkansform ska genomföras
- FoSam deltar i diskussioner vid fakulteten om utformning och organisering av en möjlig fakultetsdriven alumnverksamhet för lärarprogrammen
- FoSam engageras i fakultetens arbete med att skapa en struktur för arbetet med att stödja olika studentinitiativ vilka syftar till samverkan med förskolor/skolor, rekrytering av lärarstudenter, synliggörande av goda exempel etc.

4.2 Lärarcafé

Lärarcafé genomförs under 2017 med tre tillfällen Vt17 och tre under Ht17. Arbetet sker i samarbete med Sektion Lära.

5. Kommunikation och resultatspridning

FoSam kommer under 2017 att:

- Utveckla formerna för spridning av resultat från samverkansprojekt till relevanta målgrupper inom förskola/skola/förvaltning, såväl genom digitala spridningskanaler som genom att utveckla nya interaktiva format för workshops och en eventuell årlig ”FoSam-resultatkonferens”
- Föra dialog med kommunerna för utformning av kommunala nätverk för spridning av resultat

- Tillsammans med bl.a. Enheten för kommunikation och skolsamverkan (Teknat) lansera och driva en universitetsgemensam ingång för Skolsamverkan på universitetets centrala webbplats med målgruppsanpassade ingångar till universitetets samlade resurser för samverkan med förskola/skola
- Utveckla FoSam:s egen webbsida med målgruppsanpassade ingångar för lärare, forskare, studenter och beslutsfattare. Bl.a. ska film användas i ökad utsträckning
- Skapa ett nyhetsbrev som regelbundet informerar FoSam:s medlemskommuner om vad som sker inom FoSam och övriga universitetet av relevans för förskola och skola

6. Uppföljning och utvärdering

För följande projekt och processer görs uppföljningar under 2017 med avseende på hur väl de fungerat som samverkansytor för ömsesidigt berikande samarbeten:

- Pilotprojekt Lärarpar (uppföljning mars)
- De regionala utvecklingsgruppernas arbete med resultatspridning (uppföljning Ht17)
- Forskningscirkelarna ”Styrning och ledning” (rektor), ”Styrnings och ledning” (förskolechefer) och ”Nyanländas lärande” (uppföljning Ht17)
- NT-utvecklingsprojekt, tre projekt (uppföljning Ht17)

7. Likabehandling och lika villkor

Samordnaren ingår i en arbetsgrupp inom fakulteten för framtagande av en handlingsplan för likabehandling och lika villkor. I arbetet beaktas bl.a. hur att dessa aspekter ska kunna genomsyra samverkansarbetet. Ett förslag presenteras för styrelsen under hösten 2017 inför arbetet med FoSam:s VP för 2018.

8. Budget 2017

FoSams intäkter under 2017 utgör ca 1 500 000 kr från samverkanskommuner och fakulteten. Till detta kommer externa projektmedel som uppgår till ca 200 000 kr. Oförbrukat kapital från tidigare år uppgår per 2017-01-01 till ca 3 095 000 kr. Detta oförbrukade kapital härrör från att FoSam:s och tidigare RUC:s verksamhet under en period bedrevs på låg nivå. Enligt plan ska detta överskott ha eliminerats till 2018/19 främst genom projekt som medlemskommunerna finansierar med sina samverkanscheckar.

Oförbrukat kapital från
tidigare år (per 2017-01-01) ca 3 095 000 kr

Intäkter

Medlemskommuner	750 000 kr
Fakulteten för utbildningsvetenskaper	750 000 kr
Övrig extern finansiering	200 000 kr

Summa intäkter **1 700 000 kr**

Kostnader

Lön samordnare	750 000 kr
Lön projektledare	480 000 kr
Lön 8 st gruppleddare RUG (5-10%)	350 000 kr
Lön övriga projekt	35 000 kr
Regionala utvecklingsgrupper	200 000 kr
Tidigare beslutade projekt	330 000 kr
Samverkanscheckar (projekt)	400 000 kr
Lokalkostnader	120 000 kr
Samverkanswebb	100 000 kr
Lärarcafé	60 000 kr
Fler vägar in i läraryrket	30 000 kr
Aktiviteter för resultatspridning	50 000 kr
Övriga kostnader	30 000 kr

Summa kostnader **2 935 000 kr**

Verksamhetsutfall 2017 -1 235 000 kr

Summa oförbrukat kapital (2017-12-31) ca 1 860 000 kr

